

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 511/2021
14.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Пољооткуп“ д.о.о. из Чачка, улица Железничка бб, МБ .., кога заступа Ненад Давидовић, адвокат из ..., улица ... број .., против туженог „UniCredit Bank Srbija“ а.д. из Београда, улица Рајићева број 27-29, МБ .., кога заступа Младен Аврамовић, адвокат из ..., улица ... број .., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 25.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2325/21 од 02.06.2021. године, у седници већа одржаној 14.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање по посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2325/21 од 02.06.2021. године.

УСВАЈА СЕ ревизија туженог.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж 2325/21 од 02.06.2021. године, као и пресуда Привредног суда у Београду П 5456/20 од 11.02.2021. године и одлучује:

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за утврђење ништавости одредбе члана 7. став 1. уговора о краткорочном кредиту за ликвидност и финансирање трајних обртних средстава са субвенционисаном каматном стопом број ../10 од 05.08.2010. године, као и захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 25.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужилац да у року од 8 дана по пријему ове пресуде туженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 75.900,00 динара.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2325/21 од 02.06.2021. године, потврђена је пресуда Привредног суда у Београду П 5456/20 од 11.02.2021. године у делу одлуке којом је утврђена ништавост одредбе члана 7. став 1. уговора о краткорочном кредиту за ликвидност и финансирање трајних обртних средстава са субвенционисаном каматном стопом број ../10 од 05.08.2010. године и обавезан тужени

да тужиоцу исплати 25.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.08.2010. године.

Истом пресудом преиначена је цитирана пресуда првостепеног суда у делу одлуке о трошковима парничног поступка, тако што је обавезан тужени да тужиоцу надокнасти трошкове спора у износу од 24.300,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде тужени је изјавио благовремено посебну ревизију са разлога што постоји потреба за уједначавањем судске праксе о дозвољености уговарања фиксне једнократне накнаде трошкова обраде кредита, када је ова накнада утврђена у складу са позитивним прописима и јасно опредељеним општим условима пословања унетим у уговор о кредиту.

Врховни касациони суд је испитао посебну ревизију туженог са становишта њене дозвољености и установио да поднета ревизија испуњава услове прописане одредбом члана 404. ЗПП за одлучивање о истој.

Стога је сагласно одредби члана 408. ЗПП испитана основаност ревизијских навода и утврђено да су исти правно утемељени.

Нижестепени судови су заузели становиште да тужена у предуговорној фази није на транспарентан и јасан начин упознала тужиоца са природом и висином уговорених трошкова обраде кредита. Тужиоцу није достављена писана понуда у складу са одредбом члана 142. Закона о облигационим односима из којег би исти могао да се на поуздан начин упозна о висини номиналног износа каматне стопе и висини ефективне каматне стопе и конкретним елементима који улазе у обрачун ефективне каматне стопе. Такво понашање тужене је оцењено као вид несавесног пословања којим се нарушава обавеза установљена одлуком Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 74/09), којом је исказана намера Народне банке Србије да се и у пословању банака са правним лицима установи одређени правни стандард у смислу дужности банке да се у пословним односима са свим клијентима придржава начела савесности и поштења и установљених правила у поступку закључења уговора по приступу. У конкретном случају тужена банка није транспарентно и јасно упознала тужиоца са свим елементима његове обавезе, независно од чињенице што је уговором установљена обавеза плаћања трошкова обраде кредита у складу са Уредбом Владе Републике Србије о условима за субвенционисане камате за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава у 2010. години. Зато је утврђено да је одредба члана 7. став 1. уговора о кредиту парничних странака од 05.08.2010. године ништава и обавезана тужена да тужиоцу исплати неосновано наплаћени износ трошкова обраде кредита од 25.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова из разлога што налази да је тиме испољено арбитрерно пресуђење у односу на примену материјално-правне одредбе о апсолутној ништавости спорне уговорне одредбе за неосновано стицање тужиоца настало на темељу наплате трошкова кредита по том основу.

Арбитрерност таквог става се исказује у чињеници да је обавеза плаћања трошкова обраде кредита прописана спорном уговорном одредбом установљена у складу са одредбом члана 8. став 5. Уредбе о условима за субвенционисање каматних стопа за кредите за одржавање ликвидности и функционисање трајних обртних средстава и за извоз („Службени гласник РС“, бр. 2/10, 5/10, 28/10, 38/10, 43/10 и 50/10). Том одредбом је прописано да једнократна накнада за обраду кредита коју банка зарачунава корисницима кредита не може бити виша од 0,5% од износа кредита.

Осим тога, цитираном одредбом се прописује и други услов који се односи на могућност добијања кредита за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава којима се одређују износи намењени за кредитирање предузетника, малих и средњих предузећа, начин пласирања и враћања тих средстава, као и услова за субвенционисане камате. На тај начин учињена је општа понуда за закључење уговора о предметним кредитним средствима која у свему испуњава услове прописане одредбом члана 35. Закона о облигационим односима. Услови прописани том уредбом нису у колизији са правним стандардом који се тиче савесности и поштења у закључењу уговора о кредиту. У складу са тако прописаним условима закључен је и предметни уговор о кредиту парничних странака у коме је одредбом члана 7. став 1. прописана и обавеза плаћања једнократне накнаде трошкова обраде кредита у висини од 0,5% у односу на одобрени износ кредита.

Из тих разлога правно је неутемељена тврдња нижестепених судова да је тужени независно од постојања цитиране уредбе и уговором опредељених услова, који су њоме прописани, била у обавези да у предговорној фази тужиоцу достави и писану понуду у којој би на транспарентан и јасан начин предочила све елементе његових кредитних обавеза. Зато је побијаном одлуком погрешно примењена одредба члана 103. став 1. и 104. став 1. Закона о облигационим односима.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. ЗПП ревизија тужене усвојена и побијана нижестепена пресуда преиначена.

Одлука о трошковима спора је донета на темељу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1, 154, 163. ст. 1, 2, 3. и 4. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови спора за састав једног поднеска у износу од 6.000,00 динара, присуствовања на једном рочишту у износу од 7.500,00 динара, састава жалбе у износу од 12.000,00 динара и састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, као и таксе на жалбу у износу од 5.400,00 динара, таксе на ревизију у износу од 10.800,00 динара и таксе на ревизијску одлуку у износу од 16.200,00 динара. Досуђени трошкови су одмерени у висини опредељеној Адвокатском и Таксеном тарифом.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**